

FORSKRIFT OM OPPTAK, STUDIER OG EKSAMEN VED STIFTELSEN NORSK HESTESENTER

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Stiftelsen Norsk Hestesenter 07.09.2018 med hjemmel i lov om høyere yrkesfaglig utdanning av 8.juni 2018 nr. 28.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1-1 Virkeområde

- (1) Forskriften gjelder for opptak, studier og eksamen ved Stiftelsen Norsk Hestesenter.
- (2) Forskriften gjelder for personer som
 - søker opptak til studier ved Stiftelsen Norsk Hestesenter
 - har studierett og status som student ved Stiftelsen Norsk Hestesenter

§ 1-2 Definisjoner

Emne: Minste fagskolepoenggivende enhet. Hvert emne inneholder flere delemner.

Fagskolepoeng: Mål på arbeidsomfang i studiet. 60 fagskolepoeng tilsvarer ett års studium på full tid.

Arbeidskrav: Obligatoriske krav til arbeid som i henhold til studieplanen må være godkjent for at studenten kan få vurdering i emnet.

Læringsutbytte: Beskrivelse av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse studenten har tilegnet seg etter fullført emne eller studieprogram.

Studieplan: En helhetlig plan for et studium med progresjon, mål og innhold, forventet læringsutbytte, oppbygging, arbeidsmåter og læringsformer, vurderingsformer og obligatoriske arbeidskrav.

Vurdering: Bedømmelse av studentens læringsutbytte.

Eksamen: Vurderingsform som omfatter alle typer prøving som gir grunnlag for fastsettelse av karakter i et emne, enten ved at resultatet skal inngå på vitnemål eller karakterutskrift, eller som en del av samlet karakter på vitnemål eller karakterutskrift.

Sensur: Bedømmelse av eksamen, prøve eller annet arbeid når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for utdanningen.

Godskriving: Bestått emne, fag, eksamen eller prøve fra andre utdanningsinstitusjoner som etter nærmere regler innpasses i fagskolens studieprogram.

Fritak: Fritak fra eksamen på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve, eller dokumentert realkompetanse.

Kapittel 2 Opptak

§ 2-1 Generelt opptaksgrunnlag (jf. § 16 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning)

- (1) Opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning er fullført og bestått videregående opplæring.
- (2) Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse.
- (3) Dersom det er flere søkere enn antall studieplasser til opptak til utdanningene, blir de som fyller kravene under punktene 1 og 2 innkalt til en rangeringsprøve.

§ 2-2 Opptak på grunnlag av realkompetanse

- (1) Søkerne må ha dokumentert hestefaglig kompetanse, herunder kvalifikasjoner som gir grunnlag for å gjennomgå teoretisk opplæring innen fagene treningslære, veterinærfag, stallteori og fôringslære, økonomi og administrasjon. Søkerne må ha tilfredsstillende lese- og skriveferdigheter.
- (2) Søkeren må godtgjøre en grunnleggende innsikt i hestekunnskap, gjennom attester, referanser og/eller resultater fra ridesport eller travsport.
- (3) Rektor ved Stiftelsen Norsk Hestesenter og to personer oppnevnt av styret foretar denne første vurderingen av søkeren. Dersom søkeren ikke fyller kravene for å bli innkalt til rangeringsprøven, skal han/hun få en skriftlig redegjørelse fra rektor. Ved avslag kan søkeren skriftlig klage på avgjørelsen til Stiftelsen Norsk Hestesenter innen tre uker etter at meldingen er mottatt av søkeren. Dersom avslaget opprettholdes, skal klagen behandles av skolens klagenemnd.

§ 2-3 Rangeringsprøven

- (1) Rangeringsprøven arrangeres ved Stiftelsen Norsk Hestesenter om lag to måneder før studietilbudet skal starte og varer normalt tre dager.
- (2) Rangeringsprøven består av et intervju, en skriftlig prøve og praktisk stallarbeid, samt prøving av ferdigheter i ridning (for ridelærere) og i travkjøring (for travtrenerstudentene).
- (3) Søkerne må ha med seg arbeidstøy og eget ride-/kjøreutstyr til rangeringsprøven, men hester stilles til disposisjon av Stiftelsen Norsk Hestesenter.

§ 2-4 Sammensetning og retningslinjer for rangeringsnemnda

- (1) Rangeringsnemnda oppnevnes av styret for Stiftelsen Norsk Hestesenter og består av tre personer, hvorav én av disse ikke er blant de ansatte ved skolen. Intervjuene utføres av to medlemmer av nemnda. Endelig rangering foretas i samlet møte hvor medlemmene i nemnda er likestilte. En sekretær fører protokoll som underskrives av medlemmene i nemnda.
- (2) Nemnda skal ta hensyn til følgende momenter hos søkerne:
 - Holdninger til dyr og mennesker, motivasjon og innstilling i forhold til å gå inn i yrket utdanningen kvalifiserer for.
 - Praktiske ferdigheter og fysiske forutsetninger for arbeid i stall og håndtering av hester.
 - Naturlige forutsetninger for å tilegne seg kunnskaper om hest og ridning/trav.
 - Evne til å ordlegge seg og formidle praktiske ferdigheter og teoretiske kunnskaper overfor medarbeidere og stallansatte.
 - Ovenstående forutsetninger skal vektlegges i den rekkefølge som de er nevnt, med særlig tanke på dyreetiske holdninger og søkerens formål ved valg av studietilbudet.

§ 2-5 Godskriving og fritak (jf. § 8 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning)

- (1) Godskriving kan gis til studenter som har bestått emner fra andre akkrediterte fagskoleutdanninger som oppfyller de faglige kravene for emnene det søkes godkjenning for, dersom de aktuelle fagskoleutdanningene ligger innenfor det samme fagområdet eller nært beslektede fagområder. Det kan ikke gis dobbel uttelling for det samme faginholdet.
- (2) Fagskoler kan etter en faglig vurdering også gi fritak for emner på grunnlag av annen dokumentert relevant utdanning og kompetanse. Annen relevant utdanning/kompetanse er for eksempel utenlandsk utdanning, folkehøgskole, voksenopplæring eller høyere utdanning på samme eller beslektet fagområde.

- (3) Fritak kan gis for emner på grunnlag av dokumentert realkompetanse. Prøve for kontroll av de dokumenterte kunnskaper og/eller ferdigheter kan kreves avlagt.
- (4) Utdanning fra videregående skoles nivå gir ikke grunnlag for fritak for eksamen ved Stiftelsen Norsk Hestesenter.
- (5) Skolens administrasjon ved rektor avgjør godskriving og fritak etter innstilling fra det/de aktuelle fagmiljøet/fagmiljøene. Fagmiljøets/fagmiljøenes vurdering skal avklare
 - om utdanningsdelen er av samme omfang (om mulig målt i studiepoeng for relaterte emner)
 - om utdanningsdelen er på samme faglige nivå
 - hvor tilsvarende læringsutbyttebeskrivelsene er når det gjelder kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse
- (6) Siden godskriving og fritak er enkeltvedtak, har studenten klageadgang på vedtaket. Begrunnelsen skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. Klage over Stiftelsen Norsk hestesenter sitt vedtak om godskriving og fritak må framsettes skriftlig innen tre uker etter at studenten er gjort kjent med vedtaket eller burde gjort seg kjent med dette. Klagen sendes rektor for videre behandling i Klagenemnda ved Stiftelsen Norsk Hestesenter.
- (7) Fritak for eksamen/emne må framgå på vitnemål og karakterutskrift med merknad om grunnlaget for fritaket.

§ 2-6 Begrunnelse og klage på opptak

- (1) Søkerne kan etter at opptak er foretatt få en muntlig begrunnelse på hvorfor de eventuelt ikke er tatt opp som student. Begrunnelsen gis på bakgrunn av protokoll fra rangeringsmøtet.
- (2) Søkere som ikke er tatt opp, kan påklage avgjørelsen dersom de mener at det er gjort formelle feil under opptaket. Klagen behandles først av rangeringsnemnda, og dersom den ikke tas til følge, sendes saken til skolens klagenemnd.

§ 2-7 Krav om politiattest (jf. § 27 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning og Forskrift om fagskoleutdanning av 17.mars 2017)

- (1) Fagskoler kan kreve politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd i utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.
- (2) En student som er dømt eller har vedtatt et forelegg for et straffbart forhold som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd eller i regler om krav til politiattester som nevnt i annet ledd, kan utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning. Studenten kan bare utestenges hvis deltakelse i praksisstudier eller klinisk undervisning må regnes som uforsvarlig på grunn av den kontakten studenten da får med mennesker.
- (3) En student som er siktet eller tiltalt for straffbart forhold som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd, eller i regler om krav til politiattester som nevnt i annet ledd, kan utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning inntil en rettskraftig dom foreligger, eller saken er henlagt.
- (4) Klagenemnda ved Stiftelsen Norsk Hestesenter avgjør om studenten skal utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning. Vedtaket skal fattes på grunnlag av uttalelse fra fagskolen. Et vedtak om å utestenge en student etter denne paragrafen skal fattes med minst to tredels flertall.
- (5) Vedtak om utestengning etter denne bestemmelsen kan påklages til den nasjonale

klagenemnda for fagskoleutdanning, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 20 femte ledd.

§ 2-8 Vurdering av skikkethet (jf. § 26 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning)

- (1) Skikkethetsvurdering skal skje gjennom hele utdanningen. Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert skikket for yrket.
- (2) Styret kan med minst to tredels flertall fatte vedtak om at en student ikke er skikket for yrket. Blir det fattet slikt vedtak, kan styret også vedta at studenten skal utestenges fra utdanningen i inntil fem år.
- (3) Klage på vedtak om utestengning følger reglene i lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 26 fjerde ledd.

Kapittel 3 Avsluttende vurdering, eksamen, sensur og rettigheter

§ 3-1 Virkeområde

- (1) Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 15.
- (2) Styret skal sørge for at studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvet på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved vedkommende utdanning. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen og vurderingsordningene.
- (3) Forskriften omfatter alle eksamener, prøver, vurdering av praksis og annen vurdering ved skolen når resultatet inngår på vitnemål eller karakterutskrift, eller inngår som beregningsgrunnlag for disse.

§ 3-2 Eksamen

- (1) Ved Stiftelsen Norsk Hestesenter benyttes følgende vurderings- og eksamensformer hver for seg eller sammen for det enkelte emne og er beskrevet i den enkelte studieplan:
 - skriftlig og/eller muntlig prøve
 - praktiske prøver og arbeider
 - rideinstruksjon
 - bedømmelse av utført prosjektarbeid
 - mappevurdering
 - skriftlig hjemmeeksamen
 - praksisrapport, eller annen dokumentasjon som inngår i en sluttevaluering og gir grunnlag for fastsettelse av en selvstendig karakter på vitnemål eller karakterutskrift
- (2) Skolen fastsetter hvilke hjelpemidler som kan benyttes ved eksamen med tilsyn. Oversikt over tillatte hjelpemidler skal foreligge i skriftlig orientering til studentene sammen med semesterplanen og stå oppført på eksamensoppgaven.
- (3) Styret kan fastsette at det skal utarbeides retningslinjer for eksamenskandidatene og tilsynet ved individuell eksamen med tilsyn.

§ 3-3 Rett til å gå opp til eksamen

- (1) Studenter som er tatt opp til et fag, emne eller studium og har godkjent standpunkt, har rett til å gå opp til eksamen.
- (2) Skolen kan fastsette spesielle arbeidskrav, krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte fag kan avlegges. Studenter som ikke oppfyller de arbeidskrav og krav til eksamener og prøver som er fastsatt, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis,

har ikke rett til å gå opp til eksamen.

- (3) En student har rett til å framstille seg til eksamen ved skolen i samme fag tre ganger. En student anses for å ha framstilt seg til eksamen dersom vedkommende trekker seg etter avmeldingsfristens utløp, ikke møter til eksamen, ikke leverer besvarelse, eller møter til eksamen og trekker seg under eksamen. I spesielle tilfelle kan skolen gi studenten anledning til å framstille seg en fjerde gang. Når en student har avlagt eksamen på nytt ihht. § 3-3 dette punkt, gjelder den beste karakteren.
- (4) En student som ønsker å forbedre en eksamenskarakter, kan søke om å få gå opp til eksamen ved neste eksamensperiode. En eksamensavgift må da betales av den enkelte student/kandidat før eksamensgjennomføringen. Eksamensavgiften fastsettes årlig av skolen. Forbedringseksamen kan maksimalt avlegges én gang og forutsetter at antallet eksamensforsøk ikke overstiger tre. Det vil være den siste eksamenskarakteren som blir den gjeldende ved en forbedringseksamen.
- (5) Eksamen avholdes i det semesteret undervisningen i faget/emnet avsluttes. Ved eksamen gjelder det pensum som er fastsatt i studieplanen med nærmere presiseringer i semesterplanen som gis studentene av faglærer ved kursstart.
- (6) Skolen kan vedta at det skal holdes ny eksamen med adgang for studenter som ikke har bestått eksamen, studenter som har hatt gyldig fravær ved ordinær eksamen eller studenter som ønsker å forbedre en eksamenskarakter.
- (7) Når studenten har nådd de faglige kravene, meldes vedkommende automatisk opp til eksamen.

§3-4 Studierett

- (1) Når en student ikke fullfører studiet/faget/emnet innen normert studietid, og det i mellomtida er gjort vesentlige endringer i studieplanen, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studieplanen i ett år etter at endringene ble gjort gjeldende.
- (2) Studenten kan miste studieretten på et studium hvor vedkommende er tatt opp i følgende tilfeller:
 - Studenten har brukt opp sine tre forsøk til eksamen eller praksisperiode etter retningslinjene for denne.
 - Studenten er ikke i permisjon, og har ikke oppnådd grunnlag (standpunkt) for oppmelding til eksamen.
- (3) Styret fatter vedtak om tap av studierett. Vedtaket kan påklages.
- (4) Den som har mistet studieretten etter denne paragraf, kan søke om nytt opptak til studiet. Studenten må da forholde seg til gjeldende studieplan.

§ 3-5 Karaktersystem

- (1) Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være Bestått – Ikke bestått eller en gradert karakter på en skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I studieplanene framgår det hvilke fag som skal ha gradert karakter og hvilke fag som gis Bestått – Ikke bestått.

Symbol	Betegnelsen	Generell kvalitativ beskrivelse av vurderingskriteriene
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og selvstendighet
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de

		fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet

(2) Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0.

Tallverdiene brukes når flere karakterer skal inngå i samlet snittkarakter på vitnemålet eller ved utregning av hovedkarakter. Det benyttes vanlige avrundingsregler.

§ 3-6 Eksamen under særlige vilkår

- (1) Studenter som av medisinsk eller andre grunner har behov for spesiell tilrettelegging i forbindelse med eksamen, må innen fastsatt frist søke om dette. Dersom det oppstår akutte behov for særordning, kan det gjøres unntak fra søknadsfristen. Søknaden må inneholde dokumentasjon fra sakkyndig instans (lege, psykolog, fysioterapeut eller andre) og beskrivelse av behovet for særordning i eksamenssituasjonen.
- (2) Særordninger kan være spesiell fysisk tilrettelegging, bruk av særskilte hjelpemidler og/eller utvidet tid til eksamen. Ved skriftlig eksamen med tilsyn kan det gis utvidet tid med inntil 25% av normal eksamenstid.
- (3) Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker, kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette. Studenter med annet morsmål enn norsk, skal normalt ikke få utvidet tid til eksamen, men kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette.
- (4) Eksamen uten tilsyn (eksempelvis hjemmeeksamen) vurderes særskilt.
- (5) Det er styret eller den det bemyndiger som fatter vedtak om eksamen under særlige vilkår. Vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages med en frist på tre uker fra bekjentgjørelsen.
- (6) Tilrettelegging skal ikke føre til reduksjon av de faglige kravene.

§ 3-7 Hjemmeeksamen

- (1) Ved hjemmeeksamen skal eksamensbesvarelsen være levert skolen innen fastsatt tidspunkt.
- (2) Når det er bestemt at eksamensbesvarelsen skal sendes elektronisk, må kandidaten sende denne innen fastsatt tidsfrist og påføre kandidatnummer, og for øvrig følge de retningslinjer som gjelder for innleveringen.
- (3) Kandidater kan etter avtale sende eksamensbesvarelsen som ekspresapakke. Det må da foreligge dokumentasjon fra Postverket på at den er postlagt innen innleveringsfristen.
- (4) Dersom eksamensbesvarelsen leveres ved postsending, skal den leveres i to eksemplarer. Kandidaten må selv sørge for å ha kopi. Besvarelsen skal ikke påføres navn, men kandidatnummer som er utdelt ved utlevering av oppgaven, samt sidenummer og antall ark.

§ 3-8 Sensur

- (1) Studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte.
- (2) Styret er ansvarlig for at det oppnevnes eksterne sensorer, normalt for fire år om gangen. Ekstern sensor skal ikke være ansatt ved institusjonen eller knyttet til institusjonen som timelærer i funksjonstiden som ekstern sensor.
- (3) Ekstern sensor kan brukes på ulike måter:
 - Ekstern sensor vurderer eksamensbesvarelser i fag/enkeltemne(r)
 - Ekstern sensor vurderer deler av sensurarbeidet til intern sensor
 - Ekstern sensor vurderer emnebeskrivelser, hele studieplaner, undervisningsopplegg eller ordningen for vurdering
- (4) Ekstern sensor skal alltid ved skriftlig eksamen få seg forelagt oppgaveordlyden til uttalelse.
- (5) Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en prestasjon, har ekstern sensor det avgjørende ord.
- (6) Sensurfristen er tre uker etter at en eksamen, prøve eller oppgave eller annet arbeid er gjennomført. Ved ny sensur som følge av klage eller bytte av sensor, regnes sensurfristen fra det tidspunkt ny sensor er oppnevnt. Styret selv kan gjøre unntak for enkeltksamener og kan fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe kvalifisert sensor for å avvikle sensuren på tre uker. Hvis sensuren ikke kan gis innen tre uker, skal studenten varsles om det og samtidig få vite når sensuren kan ventes.
- (7) Sensur for skriftlig eksamen kunngjøres skriftlig til hver enkelt student.
- (8) En student som har strøket på et prosjektarbeid, kan ved ny innlevering benytte samme problemstilling og forbedre besvarelsen. Studenter som ønsker å forbedre et prosjektarbeid (uten å ha strøket), må utarbeide et helt nytt arbeid med ny problemstilling.

§3-9 Rett til permisjon i forbindelse med fødsel og omsorg for barn (jf. § 28 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning)

- (1) En student som får barn under studiene, har rett til permisjon fra studiene under svangerskapet og til omsorg for barn. I permisjonstida har studenten fortsatt status som student ved fagskolen og har rett til å gjenoppta utdanningen på samme nivå som før permisjonen. En gravid student har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er i perioden mellom tre uker før fastsatt termin dato og seks uker etter fødsel. En student som blir far har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er innenfor to uker etter fødselen.
- (2) Fagskolen skal legge til rette for at studenter som er i permisjon etter første ledd, kan gjenoppta utdanningen så raskt som mulig etter endt permisjon.
- (3) Retten til permisjon og til utsatt eksamen gjelder tilsvarende ved adopsjon.

Kapittel 4 Klagebehandling

§ 4-1 Klageordning og klageorganer (jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 20)

- (1) Lokal klagenemnd ved Stiftelsen Norsk Hestesenter skal behandle klager over enkeltvedtak etter denne forskriften.
- (2) Den lokale klagenemnda har fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen og varamedlemmet for lederen skal fylle de lovbestemte kravene for

lagdommere. Lederen og varamedlemmet for lederen skal ikke være ansatt ved fagskolen. To av medlemmene skal være studenter.

- (3) Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller varamedlemmet for lederen og minst to andre medlemmer eller varamedlemmer er til stede.
- (4) Den lokale klagenemndas vedtak i saker om fagskolens enkeltvedtak kan ikke påklages.
- (5) Klagenemndas medlemmer utenom studentrepresentantene med vara velges for fire år av gangen. Studentrepresentantene med vara velges for ett år av gangen.
- (6) Departementet har gitt forskrift for den nasjonale klagenemnda for fagskoleutdanning (Forskrift av 2017-03-17 kap. 2)

§ 4-2 Klage ved formelle feil ved eksamen

- (1) En student som har vært oppe til eksamen, prøve eller annet arbeid som bedømmes med karakter, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at studenten er eller burde være kjent med feilen. Klagen sendes rektor ved Stiftelsen Norsk Hestesenter for videre behandling i fagskolens klagenemnd. Formelle feil kan være feil ved oppgaveformuleringen, eksamensavviklingen eller ved gjennomføring av sensuren.
- (2) Finner skolens klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er grunn til å anta at dette har hatt betydning for en eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, skal det foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen, prøve eller lignende så snart som mulig med nye sensorer.

§ 4-3 Rett til begrunnelse og klage over karaktersetting (jf. § 22 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning)

- (1) Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren.
- (2) Begrunnelsen skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. Dersom begrunnelsen ikke kan gis innen to uker, skal studenten varsles om dette og samtidig få oppgitt når begrunnelsen kan ventes. I begrunnelsen skal det gjøres rede for generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av studentens prestasjon. Begrunnelsen gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Sensorene avgjør seg imellom hvem som skal gi begrunnelsen.
- (3) Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelige for studentene etter at karakteren er fastsatt.
- (4) Klage over karakterfastsetting må framsettes skriftlig innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Har studenten framsatt krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller har klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har mottatt begrunnelse eller avgjørelse på klagen over formelle feil.
- (5) Den skriftlige klagen skal inneholde:
 - hvem som klager (navn, adresse og studentnummer)
 - det vedtak det klages over (fag, eksamensdato og karakter)
 - dato og underskrift
- (6) Ved krav om klage over karaktersettingen på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samlet samtykke og skrive under på klagen.
- (7) Når karakter i et fag fastsettes på grunnlag av flere deleksamener, kan klage først framsettes når endelig karakter i faget er kunngjort. Studenten har likevel

- klageadgang på resultatet av en deleksamen når prøven ikke er bestått, og det innebærer at fullstendig eksamen i faget med bestått resultat ikke kan oppnås.
- (8) Bedømmelse av muntlig prestasjon og praksisopplæring eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.
 - (9) Ved klage over karaktersetting benyttes nye sensorer. Ved ny sensur skal sensorene ikke få opprinnelig karakter, sensors begrunnelse for denne eller studentens begrunnelse for klagen. Ny sensur skal foreligge innen samme frister som gjelder for ordinær eksamen. Endring kan gjøres til gunst og ugunst for klager. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages. Hvis den endelige karakter blir fastsatt på grunnlag av en muntlig prøve i tilknytning til en skriftlig deleksamen, og sensurvedtaket på den skriftlige delen av eksamen blir endret, holdes ny muntlig prøve før endelig karakter fastsettes.

Kapittel 5 Dokumentasjon

§ 5-1 Vitnemål og karakterutskrift

- (1) Fagskolen utsteder vitnemål for studenter som har fullført fagskoleutdanning, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 19.
- (2) En student som ikke har fullført fagskoleutdanningen, kan be om karakterutskrift som viser beståtte eksamener og prøver og andre vurderinger studenten har fått.
- (3) Vitnemålet skal omfatte de emner som inngår i utdanningen, og det skal påføres emnenes omfang som studiepoeng og de karakterene som er oppnådd.
- (4) På vitnemålet beskrives emnene og overordnede læringsutbyttebeskrivelser iht. NKR-nivået og kvalifikasjonen som er oppnådd.
- (5) Det utstedes normalt kun ett vitnemål per kandidat. I særlige tilfeller hvor det kan sannsynliggjøres/dokumenteres at vitnemål er tapt, kan det utstedes nytt vitnemål. Hver side stemples da med "DUPLIKAT". Dersom kandidaten forbedrer karakterer som inngår i vitnemålet, dokumenteres dette gjennom karakterutskrift.

§ 5-2 Tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål

For at en fagskole skal kunne utstede vitnemål eller dokumentasjon for fullført utdanning, må minst 30 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved fagskolen. Det er normalt den siste fagskolen som har en student før fullført utdanningsløp, som har ansvaret for å utstede vitnemålet.

Kapittel 6 Annullering, utestenging og bortvisning

§ 6-1 Annullering av eksamen m.m.

- (1) Styret kan annullere resultatet av en eksamen, prøve eller annet arbeid som bedømmes med karakter som en student har fått adgang til å avlegge ved å benytte et falskt vitnemål, andre falske dokumenter eller annen form for uredelig opptreden (jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 24). Det samme gjelder for godkjenningen av et emne som en student på et tilsvarende urettmessig grunnlag har fått adgang til å delta i.
- (2) Styret kan også annullere resultatet av en eksamen, prøve eller lignende og godkjenningen av et emne dersom en student forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket, eller forsettlig forsøkt å fuske, i forbindelse med eksamenen, prøven eller

- under gjennomføringen av emnet.
- (3) Styret kan annullere fritak for eller godskrivning av utdanning og kompetanse som en student har fått ved å benytte et falskt vitnemål, andre falske dokumenter eller annen form for uredelig opptreden.
 - (4) Vedtak om annullering etter kan påklages av studenten til nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning.
 - (5) Adgang til annullering foreldes ikke.
 - (6) Etter at det foreligger vedtak om annullering, skal eventuelle vitnemål eller karakterutskrifter leveres tilbake til fagskolen. Et eventuelt vedtak om annullering utgjør et særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

§ 6-2 Fusk og plagiering

- (1) Fusk eller forsøk på fusk er når en student forsettlig handler i strid med forskrifter og retningslinjer for kildebruk, eksamen og vurdering.
- (2) Fusk kan være:
 - bruk av hjelpemidler som ikke er tillatt på eksamen, eller å ha disse tilgjengelig
 - å utgi andres arbeid som eget
 - sitere kilder uten å benytte kildehenvisning
 - ureglementert samarbeid mellom eksamenskandidater eller med andre
- (3) Dersom det under eksamen med tilsyn oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at forholdet vil bli meldt til skolens ledelse for videre forføyning. Studenten kan da velge om han/hun vil fortsette eller avbryte eksamen.
- (4) Dersom det under avleggelse av individuell hjemmeksamen avdekkes at arbeidet ikke er et individuelt og selvstendig arbeid, skal skolens ledelse varsles.
- (5) Studenter som forsettlig eller grovt uaktsomt medvirker til fusk hos andre, ansees også for å ha fusket, uavhengig av eksamensform.
- (6) Student som har fusket eller forsøkt å fuske, kan få eksamen annullert og/eller bli utestengt fra studiet. Avgjørelsen kan påklages.

§ 6-3 Bortvisning og utestengning (jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 25)

- (1) En student som tross skriftlig advarsel fra fagskolen, gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid, eller for virksomheten ved fagskolen ellers, kan etter vedtak i styret bortvises fra fagskolen i inntil ett år. Rektor ved skolen kan fatte vedtak om bortvisning dersom vilkårene i § 12 annet ledd i lov om høyere yrkesfaglig utdanning er til stede. Et slikt vedtak gjelder inntil styret kan fatte et endelig vedtak i saken. Bortvisningen innebærer ikke at studenten fratras retten til å gå opp til eksamen.
- (2) Hvis en student på tross av skriftlig advarsel fra fagskolen ikke etterkommer et vedtak om bortvisning, kan styret vedta å utestenge studenten fra utdanningen i inntil ett år. Utestengning fra studiet innebærer at studenten fratras retten til å gå opp til eksamen.
- (3) Styret kan vedta at en student som har skapt fare for liv eller helse for, eller har opptrådt grovt usømmelig overfor, noen som studenten har møtt i forbindelse med undervisning eller praksisopplæring, skal utestenges fra fagskoleutdanning med klinisk undervisning og praksisstudier i inntil tre år. Det samme gjelder dersom en student har brutt lovfestet taushetsplikt.
- (4) Styret kan vedta at en student som har benyttet et falskt vitnemål, andre falske dokumenter eller på annen måte har opptrådt uredelig, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning §24 første og tredje ledd, eller har fusket eller forsøkt å

fuske, jf. lovens § 24 annet ledd, kan styret vedta at studenten skal utestenges fra all utdanning ved fagskolen i inntil ett år. Tilsvarende gjelder for en student som forsettlig har medvirket til fusk.

- (5) Et vedtak om å bortvise eller utestenge en student kan bare treffes med minst to tredels flertall i styret. Studenten har rett til å uttale seg før det fattes vedtak i en sak om bortvisning og utestenging. Vedtaket kan påklages til nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning.

Kapittel 7 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1.november 2018.